

- *Організація та фінансування наукових досліджень у Швеції (доповідач — професор Матс Ларссон)*
- *Створення унікальних великопрогінних конструкцій з використанням сучасних методів механіки (доповідач — член-кореспондент НАН України О.В. Шимановський)*
- *Про хід підготовки «Великої української енциклопедії» (доповідачі — академік НАН України В.М. Локтев і доктор історичних наук А.М. Киридон)*
- *Про нагородження відзнаками НАН України та Почесними грамотами НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України (доповідач — академік НАН України В.Л. Богданов)*
- *Кадрові та поточні питання*

ІЗ ЗАЛИ ЗАСІДАНЬ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ

18 листопада 2015 року

На засіданні Президії НАН України 18 листопада 2015 р. члени Президії НАН України та запрошені заслухали доповідь директора Університетського центру Альба Нова (Alba Nova University Center), члена Шведської королівської академії наук (Royal Swedish Academy of Sciences), члена Нобелівського комітету з фізики (Nobel Committee for Physics) професора **Матса Ларссона (Mats Larsson)** про організацію та фінансування наукових досліджень у Швеції, а також про процедуру присудження Нобелівських премій (див. стенограму на с. 78).

Професор Матс Ларссон — всесвітньо відомий учений у галузі експериментальної молекулярної фізики та молекулярної спектроскопії. У своїй доповіді він спочатку докладно розповів про систему організації досліджень у Швеції та основні джерела фінансування наукової діяльності.

Далі професор Ларссон зупинився на історії створення Шведської королівської академії наук, організованої 277 років тому, на тому, як з часом змінювалися її основні цілі та завдання. Від 1895 р. однією з найголовніших і найвідоміших місій Академії є присудження Нобелівських премій з фізики та з хімії. Однак, крім Нобелівської, Академія присуджує ще цілу низку міжнародних і національних премій. Цікавою і змістовною виявилася частина доповіді, присвячена складній, але перевірненій часом процедурі обрання нобелівських лауреатів.

Наприкінці доповіді професор Матс Ларссон згадав кілька цікавих фактів з історії присудження Нобелівської премії, а також навіть приклад, як народжуються і іноді довго живуть міфи, пов'язані з діяльністю Нобелівського комітету.

* * *

Потім учасники засідання заслухали наукову доповідь генерального директора Товариства з обмеженою відповідальністю

Доповідь професора Матса Ларссона (Mats Larsson)

Доповідь члена-кореспондента НАН України
Олександра Віталійовича Шимановського

«Український інститут сталевих конструкцій ім. В.М. Шимановського» (далі — Інститут сталевих конструкцій) члена-кореспондента НАН України **Олександра Віталійовича Шимановського** на тему «**Створення унікальних великопрогінних конструкцій з використанням сучасних методів механіки**» (див. докладніше на с. 86).

Доповідь було присвячено актуальним науково-технічним питанням проектування і будівництва великопрогінних конструкцій, над вирішенням яких фахівці Інституту сталевих конструкцій працюють у тісному співробітництві

з установами НАН України, зокрема з Інститутом електроварювання ім. Є.О. Патона, Інститутом проблем міцності ім. Г.С. Писаренка, Інститутом гідромеханіки, Інститутом механіки ім. С.П. Тимошенка та ін.

Результати спільних досліджень і розробок Інституту сталевих конструкцій з академічними установами знайшли своє втілення в подовженні ресурсу мостів, спорудженні зернохосвищ, проектуванні та виготовленні металоконструкцій для вітчизняних спортивних стадіонів «Донбас Арена» у Донецьку, НСК «Олімпійський» у Києві, «Арена Львів» у Львові, у будівництві нового укриття четвертого енергоблоку Чорнобильської АЕС.

У доповіді було також окреслено проблеми, які потребують подальшого, більш глибокого співробітництва фахівців Інституту сталевих конструкцій з ученими НАН України. Це, наприклад, пошук технічних рішень, які дають змогу зменшити вартість великопрогінних конструкцій та споруд, розвиток досліджень із застосуванням математичного моделювання щодо впливу на такі конструкції вітрових навантажень, зокрема смерчів, сейсмічних навантажень, нагрівання частин відкритих споруд унаслідок сонячного опромінення, а також вирішення завдань формоутворення конструкцій з урахуванням окремих вимог до їх естетичного вигляду.

В обговоренні доповіді взяли участь академік НАН України Б.Є. Патон, директор Інституту гідромеханіки НАН України академік НАН України В.Т. Грінченко, директор Інституту проблем міцності ім. Г.С. Писаренка НАН України член-кореспондент НАН України В.В. Харченко.

Президія НАН України відзначила важливість і актуальність спільних робіт у галузі розроблення та вдосконалення будівельних металоконструкцій, комплексного вирішення проблем міцності матеріалів, технологічності з'єднань, визначення раціональної форми конструкцій та достовірного розподілу навантажень на несучі конструкції. З метою розвитку цих досліджень відповідним установам та відділенням НАН України слід активніше долучитися до розроблення та вдосконалення будівельних металоконструкцій, комплексного вирішення проблем міцності матеріалів, технологічності з'єднань, визначення раціональної форми конструкцій та достовірного розподілу навантажень на несучі конструкції.

чатися до робіт у цьому напрямі. Насамперед провести аналіз переліку розробок і визначити, які з них можуть бути корисними для будівництва. Крім того, при формуванні відомчої та конкурсної тематики необхідно враховувати зацікавленість Інституту сталевих конструкцій у результатах досліджень Академії.

* * *

Далі члени Президії НАН України та запрошені заслухали співдоповіді голови Головної редакційної колегії «Великої української енциклопедії» академіка НАН України **Вадима Михайловича Локтева** та директора Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво» доктора історичних наук **Алли Миколаївни Киридон** про хід підготовки «Великої української енциклопедії» (див. стенограму на с. 94).

У виступах академіка НАН України Б.Є. Патона, віце-президента НАН України, директора Інституту фізичної хімії ім. Л.В. Писаржевського НАН України академіка НАН України В.Г. Кошечка, віце-президента НАН України, директора Інституту теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України академіка НАН України А.Г. Загороднього було зазначено, що доповідь порушує важливі питання, пов'язані з реалізацією фундаментального видавничого проекту, який має надзвичайно велике не лише наукове, а й суспільне значення.

Обговорення засвідчило, що за час роботи над проектом уже вдалося зробити значні кроки. Проте виникають серйозні проблеми, пов'язані з відсутністю необхідного державного фінансування для підготовки видання. Зокрема, немає коштів на оплату авторських гонорарів за написання статей, що істотно гальмує процес створення Енциклопедії.

Президія НАН України зазначила, що для вирішення згаданих проблем доцільно спільно з Держкомтелерадіо України та Державною науковою установою «Енциклопедичне видавництво» порушити клопотання перед Кабінетом Міністрів України щодо розроблення плану заходів з підготовки та видання протягом 2015–2026 рр. багатотомної «Великої україн-

Виступ академіка НАН України Вадима Михайловича Локтева

Виступ доктора історичних наук Алли Миколаївни Киридон

ської енциклопедії» в електронному і паперовому вигляді, а також стосовно належного фінансового забезпечення цього фундаментального науково-видавничого проекту.

* * *

Президія НАН України заслухала також інформацію про:

- участь делегації НАН України у відзначенні 70-річчя заснування Національної академії наук Азербайджану;
- оновлений склад рад регіональних наукових центрів Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України;

- затвердження переліку заходів з підготовки та відзначення 20-річчя заснування Київського університету права НАН України;
- пропозиції щодо зміни назви наукового журналу НАН України «Полімерний журнал».

* * *

Крім того, Президія НАН України ухвалила низку організаційних і кадрових рішень.

Затверджено:

- доктора фізико-математичних наук **Дівізінюка Михайла Михайловича** на посаді заступника директора з наукової роботи Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України»;
- кандидата фізико-математичних наук **Мамілова Сергія Олександровича** на посаді ученого секретаря Інституту прикладних проблем фізики і біофізики НАН України.

Погоджено призначення:

- члена-кореспондента НАН України **Борисова Георгія Павловича** на посаду головного наукового співробітника Фізико-технологічного інституту металів та сплавів НАН України;
- доктора технічних наук **Аврамова Костянтина Віталійовича** на посаду завідувача відділу надійності та динамічної міцності Інституту проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України;
- кандидата фізико-математичних наук **Кузнєцова Миколи Петровича** на посаду завідувача відділу комплексних енергосистем Інституту відновлюваної енергетики НАН України;
- кандидата фізико-математичних наук **Понкратенка Олега Анатолійовича** на посаду завідувача відділу фізики важких іонів Інституту ядерних досліджень НАН України.

Відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни» нагороджено:

- завідувача кафедри Київського національного університету імені Тараса Шевченка академіка НАН України **Перестюка Миколу Олексійовича** за багатолітню плідну працю вченого-математика, значні творчі здобутки та високий професіоналізм у підготовці наукових кадрів.

Відзнакою НАН України «За професійні здобутки» нагороджено:

- директора зовнішньоторговельного виробничого підприємства «Фірма ІНПАТ» Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України кандидата технічних наук **Галінча Володимира Іларіоновича** за багатолітню плідну працю та вагомий здобутки у професійній діяльності;
- заступника директора з загальних питань Інституту загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України **Хоменка Віталія Івановича** за багатолітню сумлінну працю, вагомий здобутки у професійній діяльності та особистий внесок у матеріально-технічне забезпечення наукових досліджень Інституту.

Почесною грамотою Президії НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України нагороджено:

- провідного наукового співробітника Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України доктора технічних наук **Скульського Валентина Юрійовича** за багатолітню плідну працю та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень Інституту в галузі зварювання високолегованих сталей і сплавів;
- директора Державної установи «Інститут технічних проблем магнетизму НАН України» члена-кореспондента НАН України **Розова Володимира Юрійовича** за багатолітню плідну наукову і науково-організаційну працю та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень у галузі фізики і техніки магнітних явищ;
- провідного наукового співробітника Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України доктора хімічних наук, професора **Файнлейба Олександра Марковича** за багатолітню плідну працю вченого і педагога та вагомий творчі здобутки у дослідженні структури і властивостей полімерів;
- співробітників Київського університету права НАН України — доцента кафедри, кандидата юридичних наук **Варич Ольгу Григорівну**; доцента кафедри, кандидата юридичних наук **Ващук Богдану Леонідівну**; професора кафедри, кандидата юридичних наук **Десятника Володимира Олексійовича**; доцента кафедри, кандидата юридичних наук **Чаплюк Оксану Іванівну** — за багатолітню плідну працю, вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної правознавчої науки і освіти та з нагоди 20-річчя заснування Університету.

За матеріалами засідання підготувала О.О. МЕЛЕЖИК